

RAGVALDSBO

Förundersökning av ett röjningsröse samt schaktning i anslutning till en stensättning, Sigtuna socken och kommun, Stockholms län

Arkeologisk förundersökning

Rapporter från Arkeologikonsult 2016:2989

PETER SILLÉN

ARKEOLOGIKONSULT
Optimusvägen 14
194 34 Upplands Väsby
Tel: 08-590 840 41

www.arkeologikonsult.se

OMSLAGSBILD: Översiktsbild av röjningsröset, objekt 3.

ALLMÄNT KARTMATERIAL: © Lantmäteriet Dnr: 50007066_140003

© Arkeologikonsult 2016

 Detta verk är licensierat under en Creative Commons Erkännande 4.0 Internationell Licens. Licens texten finns tillgänglig på <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv> eller genom att skriva till Creative Commons, 543 Howard Street, 5th Floor, San Francisco, California, 94105, USA.

RAGVALDSBO

Förundersökning av ett röjningsröse samt schaktning i anslutning till en stensättning, Sigtuna socken och kommun, Stockholms län

PETER SILLÉN

Arkeologisk förundersökning

Rapporter från Arkeologikonsult 2016:2989

SAMMANFATTNING

Arkeologikonsult har utfört en förundersökning av en fornlämningsliknande lämning (objekt 3) tidigare identifierad vid en arkeologisk utredning. Förundersökningen omfattade även söschaktning kring en stensättning (objekt 2) och mellan de båda objekten.

Söschaktningen resulterade inte i något av antikvariskt intresse. Den fornlämningsliknande lämningen visade sig vara ett röjningsröse.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	4
INLEDNING	7
TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSBILD	8
SYFTE OCH METOD	9
RESULTAT	9
Röjningsröset, objekt 3.....	10
UTVÄRDERING	11
REFERENSER.....	11
Litteratur	11
Arkiv och register.....	11
TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER	11

INLEDNING

Arkeologikonsult har på uppdrag av Länsstyrelsen i Stockholms län (Lst dnr 43111-41284-2015) genomfört en arkeologisk förundersökning invid fastigheten Ragvaldsbo 1:184 inför husbyggnation i området (figur 1). Föremål för undersökningen var två objekt (2 och 3) som påträffades vid en arkeologisk utredning etapp 1 (Andersson 2014). De båda objekten ligger i nära anslutning till varandra i ett

skogsområde ett hundratal meter norr om brandstationen vid norra infarten till Sigtuna.

Endast objekt 3 (en fornlämningsliknande lämning) var föremål för en arkeologisk förundersökning, medan sökschaktning skulle ske invid objekt 2 (enstensättning) och i ytan mellan de båda objekten.

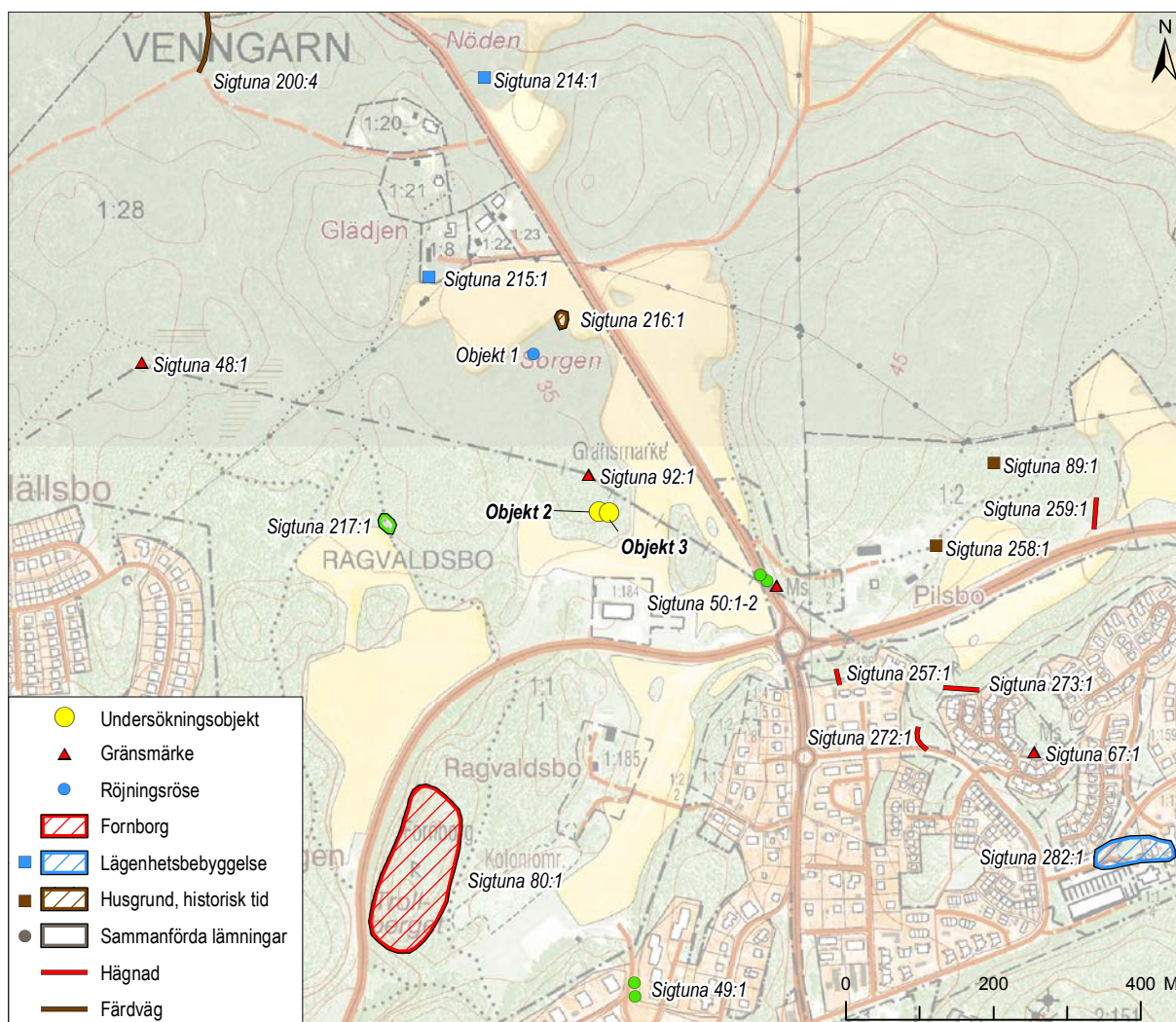
Figur 1. Terrängkartan med platsen för de två undersökningsobjekten. Skala 1:50 000.

TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSBILD

Objekten ligger i norra utkanten av Sigtuna stad, omkring 35 m ö.h. i den östra delen av ett stort skogsområde som sträcker sig omkring fem kilometer i östvästlig riktning från Mälaren i väster till Garnsviken i öster. Åkermark finns insprängd här och var i skogsområdet.

Närmaste lämning är ett gränsmärke (Sigtuna 92:1) som utgörs av en rest sten beläget ca 50 m NNV om undersökningsobjekten. Gränsmärket är ett av flera gränsmärken som sattes upp mellan 1666 och 1667 för att markera gränsen mellan Sigtuna och Venngarn. Sju av dessa finns kvar i dag. Något längre norrut har två röjningsrösen (objekt 1) karterats vid den arkeologiska utredningen.

Andra närliggande lämningar utgörs främst av husgrunder efter lägenhetsbebyggelser. Sigtuna 215:1 är en husgrund från historisk tid efter bebyggelsen Glädjen. Strax intill finns nästa husgrund (Sigtuna 216:1) efter lägenhetsbebyggelsen Sorgen. Båda är belägna några hundra meter norr om undersökningsområdet. Sigtuna 217:1 beläget 300 meter västerut har möjligen gått under namnet Gretas hål och kan ha varit ett torp eller en backstuga (Wikström 2012:17). Lämningen består av en husgrund med stensyllar och ett spisfundament, en husgrundsterass, en källargrop samt en husgrund med ett stengolv. Utifrån kartor och påträffade fynd kan bebyggelsen troligen dateras till sent 1800-tal och tidigt 1900-tal (Andersson 2014:16).

Den enda kända förhistoriska fornlämningen i närområdet är en fornborg (Sigtuna 80:1) cirka 500 meter i sydväst (figur 2). Utöver dessa lämningar har

en stor vikingatid/tidigmedeltida silverskatt påträffats vid torpet Glädjen (Zachrisson 2006:62).

SYFTE OCH METOD

Förundersökningen syftade till att fastställa lämningarnas omfattning, innehåll och kunskapspotential. Undersökningsresultatet ska ligga till grund för en eventuell arkeologisk undersökning.

Två schakt grävdes i samband med förundersökningen. Det ena i anslutning till objekt 2 och det andra i ytan mellan objekt 2 och 3 (se figur 3). Objekten och schakten mättes in med GPS med nätverks-RTK och fotograferades. Schakten grävdes genom

att torven schaktades bort ner till undergrunden. Totalt undersöktes omkring 70 m² i de två schakten.

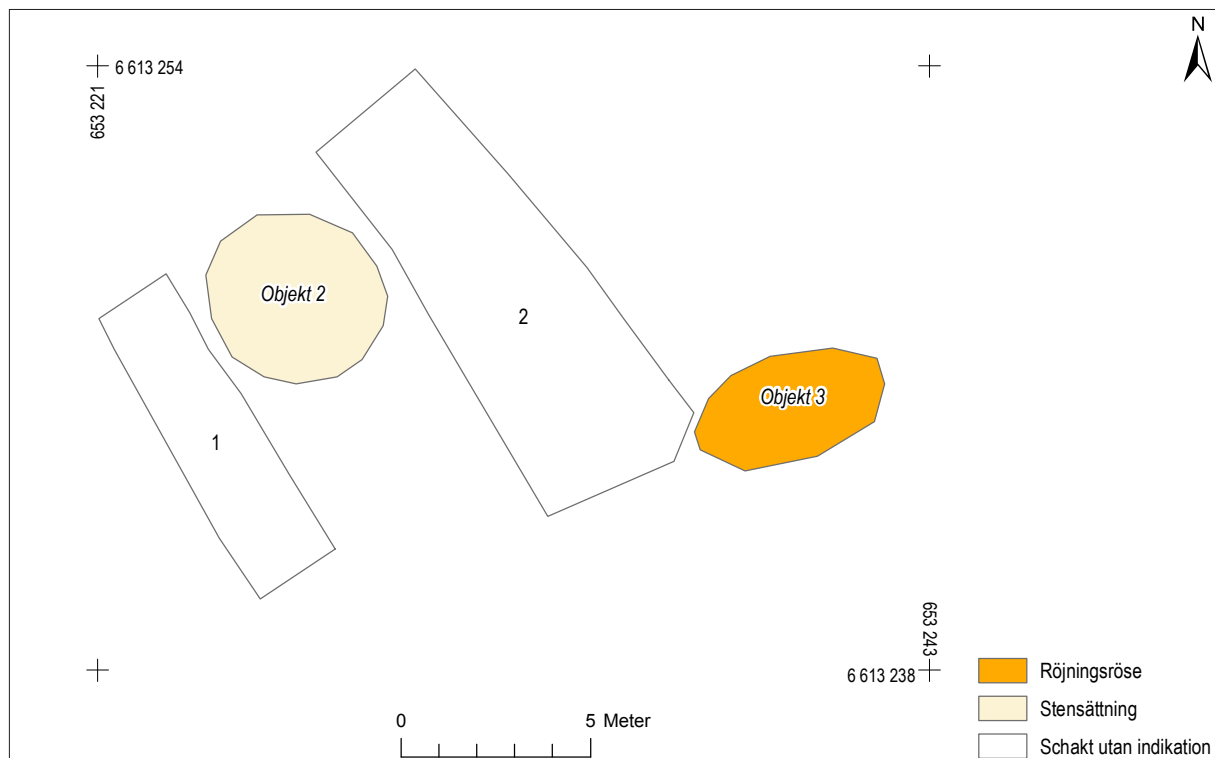
Vid undersökningen av objekt 3 avlägsnades först torv och mossa från stenarna innan lämningen översikts- och lodfotograferades. Därefter plockades stenar bort med maskin från de inre delarna av konstruktionen. Efter att stenarna plockats bort undersöktes konstruktionen för hand. Slutligen lades stenarna tillbaka.

RESULTAT

Schakt 1 var 8,5 x 2,3 meter stort och 0,05–0,1 meter djupt. Schakt 2 mätte cirka 12 x 4 meter och hade samma djup som schakt 1. Marken i de båda schakten innehöll stora mängder moränsten i varierande storlek mellan 0,05–4,0 meter. Störst var

stenarna i den nordvästra delen vid objekt 2. Inga anläggningar påträffades i något av schakten.

Den fornlämningsliknande lämningen objekt 3 visade sig vid undersökning vara ett röjningsröse.

Figur 3. Plan över objekt 2 och objekt 3 samt schakt 1 och 2. Skala 1:200.

Röjningsröset, objekt 3

Röjningsröset var i det närmaste oval och hade ytermåtten 5 x 2,7 meter och var cirka 0,6 meter hög (figur 4 och 5). En medelstor tall och en liten gran växte i röset och avverkades före undersökningen.

Röset bestod av en stensamling med ett 30-tal stenar som var mellan cirka 0,25 och 1,3 meter stora. Stenarna låg i ett till två skift. Endast ett par stenar var sannolikt markfasta. Mellan och under stenarna i konstruktionen fanns enbart humös mylla och var som mest cirka 0,2 meter tjockt.

Figur 4. Översiktspå bild på objekt 3. Foto från SSO.

Figur 5. Objekt 3 i samband med undersökningen. Foto från Ö.

UTVÄRDERING

Röjningsröset har sannolikt tillkommit vid ett och samma tillfälle, eventuellt i samband med en röjning för en brukningsväg genom skogen. Det finns inget

som tyder på att det är ett odlingsröse som byggts på över tid, då stenmaterialet inte innehåller småsten.

REFERENSER

Litteratur

ANDERSSON, K. 2014. *Norra Sigtuna stad. Arkeologisk utredning inom delar av fastigheterna Ragvaldsbo 1:1 och Venngarn 1:28 m.fl., Sigtuna socken och kommun, Uppland*. Arkeologistik. Rapport 2014:38.

WIKSTRÖM, A. 2012. *Kulturbeskrivning av miljöer i Norra Sigtuna stad 2012*. Meddelanden och Rapporter från Sigtuna Museum nr 53.

ZACHRISSON, T. 2006. Glädjens silver. Om nedgrävd rikedom på det tidigmedeltida godset Viby/Venngarn. *Situne Dei* 2006. Årsskrift för Sigtunaforskning utgiven av Sigtuna Museum. Sid 55–63.

Arkiv och register

Digitala fornminnesregistret (FMIS), Riksantikvarieämbetet.

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Arkeologikonsumts projektnr:	2989
Länsstyrelsens dnr:	43111-41284-2015
Beställare:	NCC Boende AB
Typ av undersökning:	Arkeologisk förundersökning
Utförandetid, fältarbete:	29 februari till 1 mars 2016
Län:	Stockholms län
Landskap:	Uppland
Kommun och socken:	Sigtuna
Koordinatsystem:	SWEREF 99TM
Höjdsystem:	RH2000
Arkeologer:	Josefine Låås och Peter Sillén
Rapport PM:	Peter Sillén
Kartor och layout:	Medea Nyström Huuva
Kvalitetssäkring:	Johan Blidmo
Fynd:	Inga fynd har tagits omhand.

Rapporter från Arkeologikonsult 2016:2989